

Hlavný banský úrad Banská Štiavnica

SPRÁVA O ČINNOSTI

Hlavného banského úradu
a obvodných banských úradov
Slovenskej republiky za rok
2016

Apríl 2017

SPRÁVA O ČINNOSTI
HLAVNÉHO BANSKÉHO ÚRADU A OBVODNÝCH
BANSKÝCH ÚRADOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ZA ROK

2016

OBSAH

Predslov

1. Rýchly prehľad základných informácií zo správy o činnosti za rok 2016
2. Organizácia štátnej banskej správy, kontakty, personálne obsadenie
3. Úlohy a činnosť orgánov hlavného dozoru
4. Zreteľa hodné prípady a problémy
5. Vývoj ťažby nerastných surovín
6. Bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri práci
7. Baníctvo a životné prostredie

Predslov

„Správa o činnosti Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov Slovenskej republiky za rok 2016“ (ďalej len „správa“) bola vypracovaná Hlavným banským úradom podľa § 40 ods. 5 písm. g) zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov a podľa tohto ustanovenia je táto správa ako aj správy jednotlivých OBÚ verejne prístupná na internetovej stránke Hlavného banského úradu www.hbu.sk.

Oproti ročným správam z minulosti táto správa už neobsahuje samostatnú textovú a tabuľkovú časť. Uvedené tabuľky sú priamo prepojené na relevantné texty. Správa bola podstatne zhutnená tak, aby čítanie správy a práca s ňou bola čo najjednoduchšia a prehľadnejšia. Údaje v tabuľkách obsahujú okrem aktuálneho roka i porovnateľné údaje z predchádzajúcich období. Správa je určená pre tých, ktorí prichádzajú do styku s ochranou a využívaním nerastného bohatstva, ďalšou banskou činnosťou, činnosťou vykonávanou banským spôsobom, výbušnínami, výbušnými predmetmi a muníciou a s technickými zariadeniami používanými v súvislosti s vymenovanými činnosťami. Správa uvádza základné údaje a informácie o stave vo využívaní ložísk vyhradených a nevyhradených nerastov, zriaďovaní, zabezpečovaní a likvidácii banských diel a lomov, úprave a zušľachtňovaní nerastov, osobitných zásahov do zemskej kôry, likvidácii starých banských diel, sprístupňovaní banských diel a starých banských diel pre múzejné a iné účely a prácach na ich udržiavaní v bezpečnom stave a zabezpečovaní ochrany výhradných ložísk v určených dobývacích priestoroch a chránených ložiskových územiach. Ďalej táto správa uvádza údaje o výrobe a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície, výkone inžiniersko-geologického prieskumu, razení tunelov a iných podzemných priestorov, sprístupňovaní jaskýň a prác na ich udržiavaní v bezpečnom stave, strojnom vŕtaní na rôzne účely a používaní vybraných banských zariadení a vyhradených technických zariadení pri vyššie uvedených činnostiach. Cieľom predkladanej správy o činnosti banských úradov na Slovensku je podať nie len širokej odbornej verejnosti, ale aj ďalším záujemcom prehľad o mnohostrannej činnosti Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov Slovenskej republiky, ako orgánov hlavného dozoru a zároveň aj o súčasnom stave a činnosti v jednotlivých oblastiach dobývania nerastov. Pri zostavovaní tejto správy boli použité správy o činnosti jednotlivých obvodných banských úradov, a to Obvodného banského úradu v Bratislave, Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici, Obvodného banského úradu v Košiciach, Obvodného banského úradu v Prievidzi a Obvodného banského úradu v Spišskej Novej Vsi.

V Banskej Štiavnici, apríl 2017

JUDr. Ing. Peter Kúkelčík
predseda úradu

1. Rýchly prehľad základných informácií zo správy o činnosti za rok 2016

parameter	údaj
Celkový počet zamestnancov HBÚ a OBÚ v roku 2016	67 (-2)
Počet organizácií vykonávajúcich predmet podnikania dozorovaných HBÚ a OBÚ SR	696
Počet prevádzok vykonávajúcich predmet podnikania dozorovaných HBÚ a OBÚ SR	953
Počet zamestnancov pracujúcich v dozorovaných organizáciách	11 690
Objem príjmov do štátnej pokladnice z úhrad vyplývajúci z banskej činnosti (BČ) a činnosti vykonávanej banským spôsobom (ČVBS)	3 852 481,86 €
Počet výhradných ložísk s určeným DP/CHLÚ	388/553
Počet ložísk nevyhradených nerastov	378
Objem ťažby z výhradných ložísk z banskej činnosti za rok 2016	25 064,2 kt
Objem ťažby ložísk nevyhradených nerastov z činnosti vykonávanej banským spôsobom za rok 2016	14 034,7 kt
Počet smrteľných úrazov v dozorovaných organizáciách	0
Objem spotreby trhavín	4 425 t
Počet vykonaných trhacích prác veľkého rozsahu	1 559
Počet riešených riadnych opravných prostriedkov	23
Mimoriadne opravné prostriedky, súdne konania a protesty prokurátora	22
Povolenia BČ a ČVBS, rozhodnutia, výzvy, ústne pojednávania a miestne ohliadky	681

2. Organizácia štátnej banskej správy, kontakty, personálne obsadenie.

Podľa § 38 zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov orgánmi štátnej banskej správy sú:

- a) Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, ako ústredný orgán štátnej banskej správy. Je i orgánom štátnej správy na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície podľa § 67 písm. a) zákona č. 58/2014 Z. z., pričom riadi výkon štátnej banskej správy, výkon štátnej správy na úseku výbušnín, výbušných predmetov a munície, zabezpečuje a koordinuje, v súčinnosti s ostatnými ústrednými orgánmi Slovenskej republiky, úlohy medzinárodnej spolupráce v oblasti pôsobnosti štátnej banskej správy, rozhoduje o odvolaniach vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol Hlavný banský úrad a rozhoduje pri pochybnostiach o hlavnom dozore.
- b) Hlavný banský úrad, s postavením národného orgánu štátnej banskej správy Slovenskej republiky.
- c) obvodné banské úrady, a to:
 - 1. Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici,
 - 2. Obvodný banský úrad v Bratislave,
 - 3. Obvodný banský úrad v Košiciach,
 - 4. Obvodný banský úrad v Prievidzi,
 - 5. Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi.

Obvody pôsobnosti obvodných banských úradov sú ustanovené vyhláškou MH SR č. 333/1996 Z. z.

Ministerstvo hospodárstva je ústredným orgánom štátnej banskej správy, ktorý riadi výkon štátnej banskej správy.

Hlavný banský úrad je rozpočtová organizácia so sídlom v Banskej Štiavnici a má postavenie národného orgánu štátnej banskej správy. Na čele Hlavného banského úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva minister hospodárstva Slovenskej republiky. Hlavnému banskému úradu sú podriadené obvodné banské úrady. Hlavný banský úrad zabezpečuje osobné a vecné potreby obvodných banských úradov. Na čele obvodného banského úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva predseda Hlavného banského úradu.

Na Hlavnom banskom úrade a obvodných banských úradoch je spolu v stálom pracovnom pomere 67 zamestnancov, čo znamená podstav, nenaplnenie stavu o 2 zamestnancov. Príprava nových kádrov a zabezpečenie kontinuity výkonu na požadovanej profesijnej úrovni, aj v nadväznosti na prijatie zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je jednou z najdôležitejších úloh v nastávajúcich rokoch. Ďalej uvádzame základné údaje o Hlavnom banskom úrade a o jednotlivých banských úradoch. Personálne obsadenie je uvedené so stavom k 31. 12. 2016.

Hlavný banský úrad

Sídlo: Kammerhofská 25, 969 50 Banská Štiavnica

Forma: rozpočtová organizácia začlenená do štruktúry Ministerstva hospodárstva SR, v odbore energetickej a surovinovej politiky, ktorá je podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov služobným úradom

Kontakt: telefón: 045/ 678 22 22
fax: 045/ 678 22 03
e-mail: hbu@hbu.sk

Predseda: **JUDr. Ing. Peter Kúkelčík**

Kancelária predsedu úradu:

Ing. Erich Veselényi - vedúci kancelárie predsedu
Mgr. Renáta Stračinová – referent
Mariana Beňová – referent
Alexander Kotilla - správca budovy, údržbár

Oddelenie ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín:

Ing. Ivan Sýkora - vedúci oddelenia
Ing. Milan Durbák - ústredný banský inšpektor
Ing. Milan Ferenc - ústredný banský inšpektor
Ing. Vladimír Kost - obvodný banský inšpektor OBÚ v Košiciach
Mgr. Ing. Martin Lutonský - ústredný banský inšpektor
Ing. Štefan Tóth - ústredný banský inšpektor

Oddelenie banskej bezpečnosti:

Ing. Peter Uličný – vedúci oddelenia
Ing. Dušan Habala - ústredný banský inšpektor
Ing. Štefan Lenhart - ústredný banský inšpektor

Aproximácia práva:

Mgr. Miloslav Grega - ústredný banský inšpektor

Osobný úrad:

Ing. Alena Sombathyová - vedúca osobného úradu
Ing. Dana Fábryová - samostatný referent

Oddelenie ekonomiky:

Ing. Dana Dodeková - vedúca oddelenia
Renáta Oravcová - samostatný referent
Bc. Henrieta Schneiderová - samostatný referent

Obvodné banské úrady

Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici

Sídlo: 9. mája č. 2, 975 90 Banská Bystrica

Kontakt: telefón 048/ 414 29 56
fax: 048/ 414 29 41
e-mail: obubb@mail.telekom.sk

Predseda: **Ing. Vladimír Bubelíny**

Ekonomicko - prevádzkový referát:

Tatiana Schwarzová - samostatný referent
Janka Golianová - samostatný referent

Oddelenie ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín:

Mgr. Ing. Ľuboš Bohuš - vedúci oddelenia
Ing. Ivan Balkovic - obvodný banský inšpektor
Ing. Miroslav Pastorek - obvodný banský inšpektor
Ing. Lucia Piliarová - obvodný banský inšpektor

Oddelenie banskej bezpečnosti:

Ing. Ľubomír Nedeljak - vedúci oddelenia
Ing. Miroslav Mozga - obvodný banský inšpektor
Ing. Ľudovít Ružička - obvodný banský inšpektor

Obvodný banský úrad v Bratislave

Sídlo: Mierová 19, 821 05 Bratislava

Kontakt: telefón: 02/ 5341 73 36 – predseda úradu
02/ 5341 73 09 – sekretariát, spojovateľka
fax: 02/ 5341 73 00
e-mail: obuba@obuba.sk

Predseda : **Ing. Miroslav Vilček**

Ekonomicko - prevádzkový referát:

Judita Gulyášová - samostatný referent

Oddelenie ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín:

Ing. Pavel Gašparík - vedúci oddelenia
Ing. Michal Berenčík - obvodný banský inšpektor
Ing. Rút Máziková - obvodný banský inšpektor

Oddelenie banskej bezpečnosti:

RNDr. Peter Mikula - vedúci oddelenia
Ing. Klára Hricová - obvodný banský inšpektor
Ing. Peter Kušník - obvodný banský inšpektor
Ing. Zoltán Nagy - obvodný banský inšpektor

Obvodný banský úrad v Košiciach

Sídlo: Timonova č. 23, 040 01 Košice

Kontakt: telefón: 055/ 625 03 55 – sekretariát a spojovateľka
055/ 729 65 06 – sekretariát a spojovateľka
fax: 055/ 729 65 05
e-mail: obuke@obuke.sk

Predseda: **JUDr. Ing. Ivan Krajník**

Ekonomicko - prevádzkový referát:

Katarína Krausová - samostatný referent

Oddelenie ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín:

Ing. Juraj Mihalík - vedúci oddelenia
Ing. Jana Korfantová - obvodný banský inšpektor
Ing. Vladimír Lukačín - obvodný banský inšpektor
Ing. Agáta Řezaninová - obvodný banský inšpektor

Oddelenie banskej bezpečnosti:

Ing. Marek Forrai - vedúci oddelenia
Ing. Jozef Jalčovník - obvodný banský inšpektor

Obvodný banský úrad v Prievidzi

Sídlo: Matice slovenskej 10, 971 22 Prievidza

Kontakt: telefón a fax: 046/ 542 20 05 - sekretariát a spojovateľka
e-mail: obupd@obupd.sk

Predseda: **Ing. Bohumil Néč**

Ekonomicko - prevádzkový referát:

Daniela Širáňová - samostatný referent

Oddelenie ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín:

Ing. Mário Mokó, PhD. - vedúci oddelenia

Ing. Tatiana Šilhavá Ďurinová - obvodný banský inšpektor

Ing. Vladimír Grendel - obvodný banský inšpektor

Ing. Tibor Turňa - obvodný banský inšpektor

Oddelenie banskej bezpečnosti:

Ing. Ľubomír Smutný - obvodný banský inšpektor

Ing. Ivan Bíreš - obvodný banský inšpektor

Ing. Michal Oršula - obvodný banský inšpektor

Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi

Sídlo: Markušovská cesta 1, 052 80 Spišská Nová Ves

Kontakt: telefón: 053/ 442 52 56 - sekretariát a spojovateľka
 053/ 418 29 11 - sekretariát a spojovateľka
 fax: 053/ 442 55 68
 e-mail: obusnv@obusnv.sk

Predseda: **Ing. Antonin Baffi**

Ekonomicko - prevádzkový referát:

Klaudia Fifíková - samostatný referent

Anna Borzová - samostatný referent

Oddelenie ochrany a využívania nerastných surovín a výbušnín:

Ing. Michal Kapusta - vedúci oddelenia

Ing. Zuzana Pažitná - obvodný banský inšpektor

Ing. Mária Hamráčková - obvodný banský inšpektor

Ing. Viliam Hosa - obvodný banský inšpektor

Oddelenie banskej bezpečnosti:

Ing. Vincent Spišák - vedúci oddelenia

Ing. Milan Bencko - obvodný banský inšpektor

Ing. Vladimír Tejbus CSc. - obvodný banský inšpektor

3. Úlohy a činnosť orgánov hlavného dozoru

Hlavný banský úrad (ďalej len „HBÚ“) a obvodné banské úrady (ďalej len „OBÚ“) vykonávajú hlavný dozor nad dodržiavaním zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „len zákon č. 44/1988 Zb.“), zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon SNR č. 51/1988 Zb.“), zákona č. 58/2014 Z. z. o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/2014 Z. z.“) a nad predpismi vydaných na ich základe a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, podmienky na používanie výbušnín a výbušných predmetov, podmienky na výskum, vývoj, pokusnú výrobu, výrobu, spracovanie, nadobúdanie, prepravu, skladovanie, evidenciu, skúšanie, delaboráciu, zneškodňovanie, likvidáciu a ničenie výbušnín, výbušných predmetov a munície a pomôcok na používanie výbušnín, podmienky revízie a opravy munície, vyhľadávanie nevybuchutej munície a humanitárneho odminovania, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť technických zariadení, požiaru ochranu v podzemí a pracovné podmienky, v organizáciách pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom a pri výrobe a používaní výbušnín, výbušných predmetov a munície. Okrem toho HBÚ a OBÚ plnia ďalšie úlohy vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov.

HBÚ riadi činnosť **OBÚ SR** a rozhoduje o odvolaniach proti ich rozhodnutiam. V hodnotenom období roku HBÚ rozhodoval o 23 riadnych opravných prostriedkoch - odvolaniach proti rozhodnutiam OBÚ. Z celkového počtu napadnutých rozhodnutí potvrdil 7 rozhodnutí, pričom odvolania zamietol ako neodôvodnené, 5 napadnutých rozhodnutí zmenil a uviedol do súladu s platnými právnymi predpismi, pričom odvolanie zamietol, 6 rozhodnutí zrušil a vec vrátil na nové rozhodnutie pre procesné pochybenia prvostupňových OBÚ, 3 rozhodnutia zrušil, 1 odvolanie odmietol a 1 odvolanie vzali odvolatelia späť.

Bol zaznamenaný jeden mimoriadny opravný prostriedok - preskúmanie rozhodnutia OBÚ. HBÚ preskúmané rozhodnutie zmenil.

Dva návrhy na obnovu konania zamietol.

Dvom protestom prokurátora vyhovel a zrušil napadnuté rozhodnutia, dvom protestom prokurátora proti rozhodnutiu HBÚ nevyhovel a vec predložil na Ministerstvo hospodárstva SR.

Mimoriadnych opravných prostriedkov – preskúmanie rozhodnutí súdom je na HBÚ v hodnotenom období zaznamenaných celkom 15.

Celkový počet subjektov vykonávajúcich činnosti spadajúce pod dohľad HBÚ a OBÚ SR bol v roku 2016 spolu **696 organizácií s celkovým počtom 11 690 zamestnancov**. Svoje povinnosti vykonávali v **953 prevádzkach**. Tento stav v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa v podstate zásadnejšie nemení.

HBÚ a OBÚ okrem kontrolnej činnosti vykonávajú všetky nevyhnutné úkony v súlade so spomínanou legislatívou pre povoľovanie banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, racionálne využívanie a ochranu ložísk, bezpečnosti práce a prevádzky, sledovanie spôsobu a výšky úhrad, povoľovanie odberu výbušnín, trhacích prác a ohňostrojných prác a skladov výbušnín, vydávanie vyjadrení, odborných stanovísk a prešetrovanie sťažností, overovanie odbornej spôsobilosti, úkony k iným orgánom ako aj všetky ostatné iné správne úkony.

Celkom za rok 2016 HBÚ a OBÚ SR vykonali 52 249 správnych úkonov (v roku 2015 to bolo 55 468 správnych úkonov).

Z toho na HBÚ 24 422 (27 171 v predchádzajúcom roku). V prípade HBÚ predstavujú úkony ekonomického úseku vo vzťahu k štátnemu rozpočtu 15 894 úkonov (v predchádzajúcom roku to bolo 17 652 úkonov).

Bez týchto úkonov ekonomickej povahy, bolo na HBÚ vykonaných 8 528 úkonov správnej povahy oproti 6 489 úkonom v predchádzajúcom roku. Na OBÚ SR celkový počet vykonaných správnych úkonov bol 27 827 oproti 28 290 správnym úkonom v predchádzajúcom roku. Podrobnejší rozpad je v nasledovnej tabuľke.

Počet vykonaných správnych úkonov

Orgány hlavného dozoru	Uhlie	Ropa a zemný plyn	Rudy	Magnezit	Soľ	Stavebný kameň	Štrkopiesky a piesky	Tehliarske suroviny	Vápenec	Ostatné suroviny	Iné *	Prierezo vé	Spolu
HBÚ	11	14	12	11	3	116	24		10	59	19 853	4 309	24 422
OBÚ BA	143	1 240	111			1 057	1 383	230	489	511	1 345	235	6 744
OBÚ BB	12		254			2 387	441	86	22	521	807	578	5 108
OBÚ KE	2	456		169	71	1 070	344	58	566	411	190	995	4 332
OBÚ PD	1619	2				871	502	14	329	2	1 632		4 971
OBÚ SNV			259	385		352	173	59	217	462	3 965	800	6 672
Spolu	1787	1 712	636	565	74	5 853	2 867	447	1 633	1 966	27 792	6 917	52 249

Dôležitou súčasťou činnosti HBÚ je aj spolupráca s ďalšími orgánmi štátnej správy, samosprávy a verejnými inštitúciami. Kľúčovou spoluprácou je činnosť vykonávaná s MH SR. V oblasti prípravy a zmien legislatívy v roku 2016 sa jednalo hlavne o prípravu vyhlášky o banskej záchranej službe, stanovenie postupu pri výklade zákona č. 136/2010 Z.z. o službách na vnútornom trhu vo veci vykonávania banskej činnosti zahraničnými právnickými osobami na území SR, zmeny legislatívy v oblasti výbušnín, odpadového hospodárstva, EIA v súvislosti s povoľovaním BČ a ČVBS.

S MH SR a MF SR sa bola iniciovaná diskusia smerujúca k zmene systému výberu úhrad za vydobyté nerasty.

S MF SR bolo základom spolupráce spoločné vystupovanie vo veci arbitráže SR vedenej na arbitrážnom súde v Paríži z titulu zmarených investícií DP Gemerská Poloma. Druhou nosnou časťou spolupráce s MF SR boli činnosti smerujúce k elektronizácii výberu poplatkov a výkonu štátnej správy. V oblasti spolupráce s MŽP SR, sa jednalo hlavne o riešenie prekryvu chránených území a DP, ukladanie odpadov do vydobytých priestorov, problémy pri posudzovaní vplyvov na ŽP, koordinácia výkonu štátnej správy pri ukladaní ťažobného odpadu a iné.

S MPSVaR SR HBÚ spolupracoval pri tvorbe materiálu „Stratégia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v SR na roky 2016 až 2020 a program jej realizácie“.

V súčinnosti s Políciou boli riešené porušenia zákonov v oblasti nepovolenej výroby a používania pyrotechniky a výbušnín, seizmických účinkov trhacích prác veľkého rozsahu a nepovoleného dobývania nerastov.

Okrem spomenutých kľúčových partnerov je potrebné spomenúť spoluprácu s Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo pri príprave zákona o sprístupňovaní výrobkov na trhu, Národným inšpektorátom práce v oblasti BOZP a BP, ako aj TU Košice hlavne spolupráci zameranej na technickú a odbornú problematiku.

Napriek niektorým rozdielnym postojom pri riešení problematiky územného plánovania v súvislosti s využívaním nerastného bohatstva spolupracujeme s obcami a vyššími územnými celkami.

Na záver je potrebné spomenúť aj na viacerých úrovniach prebiehajúcu spoluprácu so Slovenskou banskou komorou, Slovenskou baníckou spoločnosťou, Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a vŕtacie práce a Slovenským združením výrobcov kameniva.

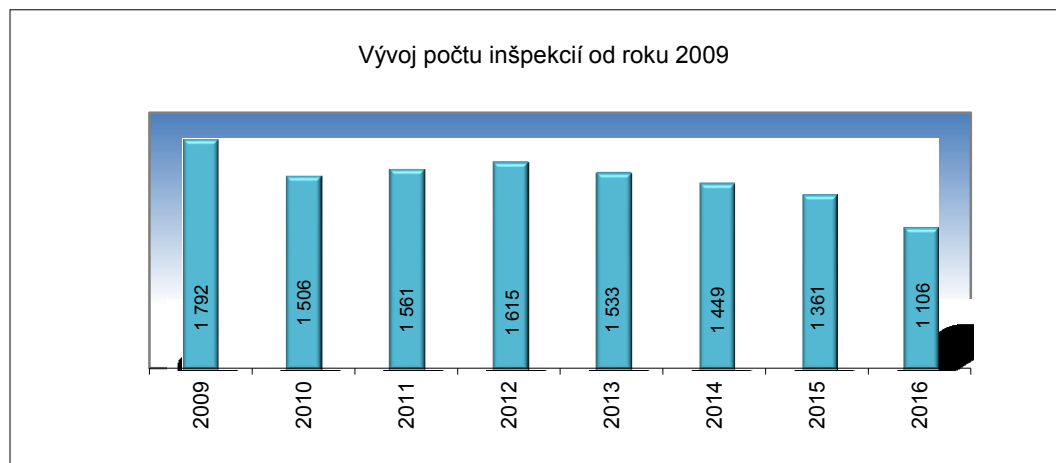
HBÚ a OBÚ, ako orgány hlavného dozoru, vykonávali svoju činnosť pri využívaní a ochrane **942 ložísk nerastov**, z ktorých bolo 564 výhradných ložísk a 378 ložísk nevyhradených nerastov.

Prehľad ložísk nerastov k 31. 12. 2016

Nerast	Výhradné ložiská				Ložiská nevyhradených nerastov					
	Spolu	z toho			Spolu	z toho				
		s určeným DP	s ochranou (CHLÚ)	ostatné		stavebný kameň	štrkopiesky a piesky	tehliarske suroviny	vápene c	ostatné
Uhlie	21	5	16	0						
Ropa a zemný plyn	45	30	15	0						
Rudy a magnezit	52	24	28	0						
Nerudy	446	329	106	11						
Celkom	564	388	165	11	378	148	183	19	4	24

Inšpekčná činnosť

Inšpekčná činnosť bola zameraná najmä na dodržiavanie predpisov upravujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) a bezpečnosť prevádzky (ďalej len „BP“), ochranu a využívanie ložísk nerastov a používanie výbušnín na trhacie práce. Pozornosť sa ďalej venovala kontrole dodržiavania ustanovení NV SR č. 50/2002 Z. z. o úhrade za dobývací priestor, úhrade za vydobyté nerasty a o úhrade za uskladňovanie plynov alebo kvapalín, ako aj správnosti výpočtu priznanej výšky úhrad. V roku 2016 bolo orgánmi štátneho dozoru **vykonaných 1 106 inšpekcií v 366 organizáciách**. Táto skutočnosť znamená, že v roku 2016 bola inšpekčná činnosť vykonaná vo viac ako polovici organizácií podliehajúcich dozoru.

Tak, ako v predchádzajúcich rokoch, aj v hodnotenom období patrili k najčastejším zisteným nedostatkom nedostatky zistené v oblasti dodržiavania predpisov upravujúcich BOZP a BP pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom a to nedostatky v prevádzkovej dokumentácii pri prevádzkovaní vyhradených technických zariadení (chýbajúce prehľadové schémy, jednopólové schémy, nevyhovujúce karty revízií elektrických spotrebičov a

elektrického ručného náradia, nevyhovujúce smernice na prehliadky, nedôsledne vedené knihy prehliadok a chýbajúce pokyny na obsluhu a údržbu technologických zariadení). Nasledujú fyzické nedostatky na technických zariadeniach (neoznačené zariadenia, nesprávne inštalované zariadenia, chýbajúce bezpečnostné a ochranné zariadenia).

Stále väčším problémom sa stáva absencia odborne spôsobilých zamestnancov, kedy na vykonávanie predpísaných funkcií organizácie neurčili odborne spôsobilého zamestnanca. Neodborné riadenie činností má za následok nevykonávanie predpísaných prehliadok pracovísk a kontrol dodržiavania predpisov a prevádzkovej dokumentácie, nedodržiavanie rozsahu a lehôt prehliadok elektrických zariadení a nezaznamenávanie výsledkov prehliadok predpísaným spôsobom, ako aj ostatné nedostatky zistené v prevádzkovej dokumentácii, najmä nesprávne zaradenie elektrických spotrebičov a elektrického ručného náradia do príslušnej kategórie a zodpovedajúcej lehoty revízie. Podľa poznatkov získaných pri kontrolnej činnosti tieto zistené nedostatky vyplývajú najmä z podceňovania rizík a ohrození pri vykonávaných činnostiach, no najmä z kumulovania funkcií, ktoré je dôsledkom úsporných opatrení.

V roku 2016 **sankcie** zo zistených porušení banských predpisov pri vykonávaných prehliadkach, ako aj pri vyšetrovaní príčin pracovných úrazov a havárií boli uplatnené v celkovej výške **49 531,82 €**.

Úhrady

OBÚ vykonávali správu úhrad podľa zákona č. 44/1988 Zb. v spojení s nariadením vlády SR č. 50/2002 Z.z. o úhrade za dobývací priestor, úhrade za vydobyté nerasty a o úhrade za uskladňovanie plynov alebo kvapalín v znení nariadenia vlády SR č. 618/2007 Z.z.. Jednotlivé operácie pri správe boli zabezpečované cez Štátnu pokladnicu napojenú priamo na úradoch.

OBÚ, ako správcovia úhrad za dobývacie priestory, vydobyté nerasty a za uskladňovanie plynov a kvapalín, zabezpečili odvod financií do štátneho rozpočtu, environmentálneho fondu a do rozpočtu obcí.

Celkom bolo evidovaných 385 dobývacích priestorov, z ktorých pri 285 dobývacích priestoroch vznikla zákonná povinnosť platenia úhrad. Rozdiel medzi počtom dobývacích priestorov s povinnosťou platiť úhradu je spôsobený najmä zánikom oprávnenia organizácií na ich dobývanie podľa § 27 ods. 13 banského zákona a tieto boli v priebehu roku zaradené alebo budú zaradené do výberového konania (t.j. nie sú určené žiadnej organizácii). Z toho vyplýva, že až za 100 dobývacích priestorov nikto neplatí úhrady za dobývací priestor, čo pri bežnej úhrade 663,88 € za 1 km² predstavuje sumu min. 663 888 €, ktoré nemohli byť pomerne odvedené do štátneho rozpočtu, resp. obciam.

Čo sa týka úhrad za vydobyté nerasty, organizácie väčšinou platili úhrady včas, respektíve s minimálnym omeškaním tak, že penále v jednotlivých prípadoch

neprekročilo sumu uvedenú v ustanovení § 32b zákona č. 44/1988 Zb. v platnom znení.

Organizácie, ktoré vykonávajú banskú činnosť, zaplatili v roku 2016 úhrady v celkovej vo výške 3 363 852,41, čo je o 70 953,07 € menej, ako v predchádzajúcom roku čo súvisí s medziročným poklesom celkového objemu ťažby v roku 2016.

OBÚ v postavení správcu úhrad za dobývacie priestory a vydobyté nerasty priamo u vybraných platcov vykonávali kontroly, pričom overovali správnosť výšky vypočítaných, ako aj uhradených platieb. V prípadoch zistenia nesprávnosti výpočtu, oneskoreného zaplataenia, alebo nezaplataenia úhrad nedoplatky vymáhali zákonnými prostriedkami.

Prehľad výšky príjmu do štátneho rozpočtu a rozpočtu obcí za dobývacie priestory, za vydobyté nerasty a za uskladnenie plynov a kvapalín je uvedený v nasledujúcej tabuľke. Výšku úhrad podľa jednotlivých OBÚ je možné zistiť v správach o činnosti jednotlivých OBÚ.

<i>Rok</i>	Prijmy z úhrad za dobývacie priestory [€]	Prijmy z úhrad za vydobyté nerasty [€]	Prijmy z úhrad za uskladňovanie plynov a kvapalín [€]	SPOLU
<i>2010</i>	531 778,42	2 124 569,78	1 017 850,82	3 674 199,02
<i>2011</i>	522 473,36	2 259 055,83	896 110,76	3 677 639,95
<i>2012</i>	517 162,34	2 155 588,12	725 755,82	3 398 506,28
<i>2013</i>	504 548,69	2 244 724,16	836 145,88	3 585 418,73
<i>2014</i>	493 753,87	2 280 620,80	841 725,44	3 616 100,11
<i>2015</i>	489 946,87	2 415 732,90	1 017 775,16	3 923 454,93
2016	488 629,45	2 007 728,18	1 356 124,23	3 852 481,86

Správne poplatky

OBÚ a HBÚ vyberali správne poplatky podľa zákona NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Spoplatňované boli najmä úkony uvedené v sadzobníku správnych poplatkov v položkách č. 172, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 186, 193, ako aj v položke č. 1,2,9.

Celkom boli vybraté správne poplatky vo výške 32 740,5 €. Od marca roku 2016 boli HBÚ a OBÚ SR zaradené do elektronického informačného systému pre evidenciu správnych poplatkov, na štatisticky presné a priebežne vyhodnocované údaje o vybraných správnych poplatkoch.

Overovanie odbornej spôsobilosti

HBÚ a OBÚ pri výkone hlavného dozoru preverujú skúškami u zamestnancov znalosť príslušných predpisov, ktorú títo zamestnanci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzujú odbornú spôsobilosť zamestnancov na výkon vybraných funkcií a vydávajú im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odnímajú. Ide hlavne o skúšky, resp. preskúšania z vyhlášky MH SR č. 208/1993 Z.z. o požiadavkách na kvalifikáciu a o overovaní odbornej spôsobilosti pracovníkov pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom na funkcie vedúci bane, vedúci lomu, vedúci zamestnanec určený na riadenie inej banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, projektant, bezpečnostný technik, vedúci likvidácie havárie, zamestnanec určený na riadenie montáže, prevádzky a údržby elektrických zariadení, ako aj technický vedúci odstrel, strelmajster, banský merač, strojník ťažných strojov a pod.

Podľa zákona č. 58/2014 Z.z. a vykonávacej vyhlášky MH SR č. 344/2014 Z.z. HBÚ overuje odbornú spôsobilosť a vydáva osvedčenie pre odbornú spôsobilosť na priame organizovanie a riadenie prác s výbušninami a výbušnými predmetmi, na priame organizovanie a riadenie prác s výbušninami, výbušnými predmetmi a muníciou, overuje odbornú spôsobilosť a vydáva oprávnenie technického vedúceho odstrel, odpaľovača ohňostrojov a pyrotechnika skupiny A až E; OBÚ overuje odbornú spôsobilosť a vydáva oprávnenie strelmajstra.

Podľa výnosu MH SR č. 1/1993 OBÚ overuje odbornú spôsobilosť a vydáva osvedčenie banského merača, HBÚ overuje odbornú spôsobilosť a vydáva osvedčenie hlavného banského merača.

V nasledujúcej tabuľke uvádzame celkový sumár za HBÚ a OBÚ týkajúci sa hlavných činností v oblasti overovania odbornej spôsobilosti.

Odbornosť	Počet vydaných oprávnení
Osvedčenie vydané v odbornostiach podľa vyhlášky MH SR č. 208/1993 Z.z.	214
Osvedčenie technického vedúceho odstrelů - vydané/predĺžené	4/7
Osvedčenie strelmajstra - vydané/predĺžené	56/54
Potvrdenie o vykonaní skúšky – technik spôsobilý na riadenie montáže, prevádzky a údržby elektrických zariadení	2
Potvrdenie o vykonaní skúšky – technik poverený dozorom nad udržiavaním jamy a jej vybavenia	3
Osvedčenie pyrotechnika - vydané/predĺžené	2/6
Osvedčenie odpaľovača ohňostrojů - vydané/predĺžené	40/17

Celkom HBÚ vydal v hodnotenom období 29 rozhodnutí o uznaní dokladů o odbornej spôsobilosti podľa zákona č. 422/2015 Z.z. o uznávaní odborných kvalifikácií v znení neskorších predpisů. Prevažná väčšina týchto dokladů bola vydaná v Českej republike.

Okrem uvedených činností, v oblasti odbornej spôsobilosti bolo zaznamenaných 182 prípadů poskytnutia informácií a poradenstva.

Prednášková činnosť

Prednášková činnosť je sústredená do rôznych foriem školení, kurzů a seminárov, kde inšpektori banských úradů prednášajú problematiku banských predpisů hlavne predpisů o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a bezpečnosti prevádzky. Je zrejmé, že takáto forma je prijateľná pre zainteresovaný okruh záujemcov, pretože prináša prehľad o najnovších poznatkoch v uvedených oblastiach. Aj v hodnotenom období sa konalo viacero podujatí zameraných na uvedenú činnosť, ako regionálneho, tak aj celoslovenského charakteru.

Na Seminári BOZP vo Vyhniach, organizovanom pod záštitou predsedu HBÚ Slovenským združením výrobců kameniva sa zúčastnili zástupcovia HBÚ a OBÚ, ktorí aktívne prezentovali prednášky hlavne na tému BOZP a BP ale i bansko-hospodárskeho vývoja, EIA a pod. V roku 2016 boli prezentované prednášky inšpektormi všetkých OBÚ SR. Tieto sa týkali aplikácie vyhlášky č. 508/2009 Z. z. na oblasť vyhradených elektrických zariadení a Vývoja pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania, nebezpečných udalostí a závažných priemyselných havárii. Tieto prednášky boli publikované v Zborníku prednášok z uvedeného seminára.

Slovenská banícka spoločnosť pri OBÚ v Košiciach usporiadala tradičný odborný seminár s názvom „Banské predpisy a ich aplikácia v praxi“ s miestom uskutočnenia pri jazere Šírava v lokalite Kamenec v júni 2016. Seminár mal opätovne mimoriadny úspech a od účastníkov bolo vyslovené, aby sa v organizovaní seminárov tohto

druhu pokračovalo. Na seminári boli okrem iných, prezentované aj prednášky členmi základnej organizácie Slovenskej baníckej spoločnosti pri Obvodnom banskom úrade v Spišskej Novej Vsi a predsedom Hlavného banského úradu v Banskej Štiavnici.

V roku 2016 v rámci tradičnej spolupráce s Technickou univerzitou v Košiciach, fakultou BERG bolo vykonaných niekoľko odborných prednášok pre poslucháčov posledných ročníkov, najmä z oblasti platných banských a bezpečnostných predpisov. Boli posúdené aj niektoré bakalárske a diplomové práce študentov.

Dňa 27.10.2016 zabezpečil OBÚ v Prievidzi prednášku o problematike legislatívnych požiadaviek pre činnosti vykonávané banským spôsobom na staveniskách, prezentovanú na odbornom a obchodnom seminári WORKSHOP: Dobrá prax, ktorý organizovala organizácia BOZPO s.r.o Prievidza.

Súčasťou činnosti OBÚ je odovzdávanie poznatkov a skúseností širokej baníckej verejnosti prostredníctvom poradenskej činnosti. Pri výkone hlavného dozoru v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky banské úrady pôsobia jednak ako nástroj kontroly, ktorý sa riadi ustanoveniami príslušných právnych predpisov pojednávajúcich o ukladaní sankcií za zistené porušovanie príslušných právnych predpisov a jednak ako vzdelávací nástroj pri rozširovaní právneho povedomia zamestnancov organizácií v tejto oblasti. Tento využívaný spôsob výkonu hlavného dozoru využíva prednáškovú činnosť ako možnosť na podávanie informácií o nových právnych predpisoch v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, aj ako jeden z najjednoduchších ale zároveň najdôležitejších a najúčinnějších spôsobov prevencie.

Z uvedeného dôvodu, obvodní banskí inšpektori aj v roku 2016 aktívne vystupovali na rôznych podujatiach organizovaných Slovenskou baníckou spoločnosťou pri OBÚ v Spišskej Novej Vsi a pri Obvodnom banskom úrade v Košiciach, ako aj na podujatiach organizovaných Slovenským združením výrobcov kameniva, Slovenskou baníckou spoločnosťou, Slovenskou banskou komorou, Slovenskou spoločnosťou pre trhacie a vŕtacie práce a inými stavovskými organizáciami.

Veľmi významná je aj tzv. poradenská činnosť, kde majú organizácie možnosť sa poradiť v oblasti bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky s názormi inšpektorov OBÚ na niektoré požiadavky predpisov. Zástupcovia organizácií takúto možnosť využívajú a tak vyriešia trecie plochy.

Obvodní banskí inšpektori si rozširovali odborné vedomosti účasťou na odborných seminároch, zúčastnili sa tiež medzinárodnej konferencie v Demänovskej doline „Nová surovinová politika a progresívne technológie v baníctve, geológii a životnom prostredí“, v Starej Lesnej na 27. medzinárodnej konferencii „Trhacia technika 2016“ a v dňoch 12.5. - 13.5.2016 seminára v Košiciach na tému „Surovinová politika štátu“, ktorú organizovala TUKE Fakulta BERG.

Medzinárodná spolupráca

V oblasti medzinárodnej spolupráce už tradične dochádza k výmene odborných skúseností hlavne s Českým banským úradom, ale i inými zástupcami štátnych banských správ EÚ a to hlavne v rámci pravidelných stretnutí predstaviteľov týchto orgánov. V mesiaci september 2016 sa zástupca Hlavného banského úradu zúčastnil v poradí už XXII. takéhoto stretnutia, ktoré sa konalo v Rumunsku v Bukurešti. Ústrednou témou stretnutia bolo dobývanie nerastných surovín v kontexte na ochranu životného prostredia a bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

4. Zreteľa hodné prípady a problémy

HBÚ v Banskej Štiavnici

Na HBÚ v Banskej Štiavnici boli riešené tieto zreteľa hodné problémy:

- Prvostupňový súd rozhodol po predbežnom opatrení o zastavení dobývania organizácie ORTAC, s.r.o. a následne o žalobe Mesta Kremnica a OZ Kremnica nad zlato proti rozhodnutiu HBÚ, ktorým potvrdil rozhodnutie OBÚ v Banskej Bystrici o povolení BČ v DP Kremnica. Súd rozhodnutia zrušil a vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie.
- Krajský súd uznesením uložil OBÚ v Banskej Bystrici v lehote 30 dní od doručenia pripojených spisov správneho orgánu konať a rozhodnúť v správnom konaní začatom na základe návrhu Eastern Mediterranean Resources – Slovakia, s.r.o. a ktoré bolo prerušené rozhodnutím. OBÚ v Banskej Bystrici rozhodol tak, ako mu to v uznesení uložil Krajský súd a návrh na určenie DP Detva zamietol. HBÚ v odvolacom konaní zistil, že OBÚ v Banskej Bystrici v konaní o určenie DP Detva ako aj v napadnutom rozhodnutí pochybil, čo má za následok nezákonnosť rozhodnutia, odvolaniu vyhovel, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil OBÚ v Banskej Bystrici na nové prerokovanie a rozhodnutie.
- Opálové bane Dubník a.s. podali žalobu proti rozhodnutiu HBÚ, ktorým potvrdil rozhodnutie OBÚ v Košiciach o povolení banskej činnosti - sprístupňovanie starých banských diel na iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave v DP Červenica pre organizáciu Opálové bane Libanka, s.r.o.
- OBÚ v Banskej Bystrici oznámil organizácii GEOCOMPLEX, a. s., Bratislava zánik oprávnenia na dobývanie výhradného ložiska v DP Pinciná a následne na základe výberového konania zápisom v evidencii DP vedenej na OBÚ v Banskej Bystrici určil DP Pinciná organizácii Slovenská ťažobná spoločnosť, spol. s r. o., Lučenec. Uvedený postup OBÚ v Banskej Bystrici zvrátil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorom, že oprávnenie GEOCOMPLEX, a. s., Bratislava na dobývanie výhradného ložiska v DP Pinciná nezaniklo, preto nemohlo byť ani začaté výberové konanie o prevod oprávnenia na dobývanie výhradného ložiska v DP Pinciná ani prevod oprávnenia na inú organizáciu. Ďalej NS SR tvrdí, že bolo právne vylúčené to, aby došlo k prevodu DP Pinciná na tretiu osobu (inú organizáciu) v rámci výberového konania. NS SR v cit. rozsudku neopomenul zvážiť ani právne postavenie účastníka (Slovenská ťažobná spoločnosť, spol. s r. o., Lučenec) a jeho ochranu, ktorý tvrdil existenciu svojich práv k DP Pinciná na základe výsledkov výberového konania a zápisom v evidencii DP na OBÚ v Banskej Bystrici. NS SR tvrdí, že nie je možné akceptovať tvrdenie účastníka o existencii jeho práv k DP Pinciná a súčasne poskytnúť ochranu právam žalobcu, ktoré boli porušené. NS SR dospel k záveru, že v danom prípade

záujem na presadení zákona a ochrane porušených práv žalobcu prevažuje nad záujmom účastníka na zachovanie status quo. Na základe cit. rozsudku OBÚ v Banskej Bystrici zrušil zápis prevodu DP Pinciná na organizáciu Slovenská ťažobná spoločnosť, spol. s r. o., Lučenec v evidencii DP, čím ostal platný zápis pre organizáciu Geocomplex, a. s., Bratislava. Slovenská ťažobná spoločnosť, spol. s r. o., Lučenec podala žalobu na súd o preskúmanie zákonnosti postupu OBÚ v Banskej Bystrici.

- Bol podaný protest prokurátora Krajskej prokuratúry proti rozhodnutiu HBÚ, ktorým zamietol odvolanie Obce Hradište proti rozhodnutiu OBÚ v PD o povolení BČ – OPD výhradného ložiska v DP Hradište a napadnuté rozhodnutie vo výrokovej časti zmenil a doplnil. HBÚ protestu nevyhovel a predložil ho na MH SR. MH SR rozhodnutím zrušilo rozhodnutie HBÚ o odvolaní proti ktorému podal odvolanie účastník konania - žiadateľ o povolenie BČ. Napadnuté rozhodnutie MH SR potvrdil rozhodnutím Minister hospodárstva SR. HBÚ zmenil rozhodnutie OBÚ v PD o povolení BČ – OPD výhradného ložiska v DP Hradište v súlade s rozhodnutím Ministra hospodárstva SR. Proti rozhodnutiu Ministra hospodárstva SR podal žiadateľ o povolenie BČ žalobu na súd.

OBÚ v Banskej Bystrici

Na OBÚ v Banskej Bystrici boli riešené problémy súvisiace s:

- určením dobývacieho priestoru (ďalej len „DP“) Hliník nad Hronom II na dobývanie výhradného ložiska bentonitu, organizácii CONCEPT MINERALS, s.r.o. Kopernica,
- uložením pokuty organizácii DOPRAVEX s.r.o. Príbovce za nepovolené dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu a s následným povolením činnosti vykonávanej banským spôsobom – dobývania ložiska nevyhradeného nerastu (štrkopiesku) Lisková,
- vydanými nariadeniami na odstránenie zistených závad a nedostatkov v predaji pyrotechnických výrobkov predávaných formou zásielkového obchodu prostredníctvom e-shopov prevádzkovaných viacerými subjektmi so sídlom v územnom obvode tunajšieho úradu.

V roku 2016 boli úradom riešené najmä problémy vyplývajúce z nepresnej a nejednoznačnej legislatívy. Úrad sa potýkal s problémami sankcionovania porušenia platných prepisov súvisiacich s vykonávaním trhacích prác, ktoré však nespádajú do taxatívne vymenovaných iných správnych deliktov za ktoré možno uložiť sankciu aj to iba oprávnenej osobe t. j. podnikateľovi a nie priamo osobe, ktorá porušenie zavinila.

S nepresnou a neúplnou legislatívou súvisí aj problém s určením zmeny dobývacieho priestoru Kremnica na základe podania mesta Kremnica. Podľa platnej

legislatívy nie je obec povinná predložiť prakticky žiadne doklady ani nijak presne špecifikovať svoju požiadavku, avšak rozhodnutie o zmene dobývacieho priestoru má zákonom predpísané náležitosti.

OBÚ v Bratislave

Úrad v sledovanom období naďalej riešil situáciu súvisiacu s podaním vo veci likvidácie časti lomu v DP Dechtice, ktoré sa po dvojnásobnom postúpení na dva orgány štátnej správy, kompetentné vydávať súhlas na prevádzku skládky odpadov, vrátilo postúpením späť na úrad, v dôsledku čoho, po doplnení podania, pokračoval v konaní doplňujúcim ústnym pojednávaním a vydaním meritórneho rozhodnutia o povolení likvidácie časti lomu v DP Dechtice a to v rozsahu, ktorý je v kompetencii úradu. V roku 2016 úrad sledoval vývoj súdneho konania na Krajskom súde v Trnave, týkajúceho sa preskúmania rozhodnutia HBÚ o odvolaní k rozhodnutiu úradu o povolení likvidácie časti lomu v DP Dechtice.

OBÚ v Košiciach

Úrad v priebehu roka 2016 riešil situáciu a strety medzi predchádzajúcim držiteľom dobývacieho priestoru „Červenica“ (ďalej len DP „Červenica“) – drahý opál, organizáciou Opálové bane Dubník a.s. so sídlom v Červenci a novým držiteľom DP „Červenica“- organizáciou Opálové bane Libanka s.r.o. so sídlom v Prešove spočívajúce v tom, že pôvodný držiteľ DP „Červenica“ organizácia Opálové bane Dubník, a.s. podal návrh na opätovné určenie tohto dobývacieho priestoru ešte v roku 2009. Na základe tohto návrhu organizácie na určenie už určeného dobývacieho priestoru, úrad zastavil konanie. Toto rozhodnutie bolo potvrdené v odvolacom konaní Hlavným banským úradom v Banskej Štiavnici (ďalej len „HBÚ“). Organizácia Opálové bane Dubník a.s. podala žalobu na súd (Krajský súd v Prešove rozhodnutie úradu o zastavení konania vo veci určenia tohto dobývacieho priestoru ako aj rozhodnutie HBÚ zrušil). Proti rozsudku tohto súdu bolo HBÚ podané odvolanie. Najvyšší súd SR zrušil obidve rozhodnutia a vrátil vec na nové prejednanie a vydanie meritórneho rozhodnutia. V roku 2010 úrad v tomto prejednaní vyzval organizáciu Opálové bane Dubník a.s. na doplnenie podania. Táto organizácia niektoré nedostatky podľa výzvy neodstránila. Na základe tejto skutočnosti (neodstránenia všetkých nedostatkov) úrad opätovne zastavil konanie. Proti tomuto rozhodnutiu o zastavení konania bolo organizáciou Opálové bane Dubník a.s. podané ďalšie odvolanie. Aj toto rozhodnutie úradu bolo v odvolacom konaní potvrdené HBÚ. Opätovne zo strany organizácie Opálové bane Dubník a.s. bola podaná žaloba na súd. Krajský súd v Prešove rozhodnutia HBÚ a úradu zrušil a vrátil na nové prejednávanie a vydanie meritórneho rozhodnutia. Úrad vydal rozhodnutie, ktorým predložený návrh na určenie dobývacieho priestoru zamietol. Toto rozhodnutie bolo potvrdené v odvolacom konaní HBÚ (odvolanie podal navrhovateľ fyzická osoba Jozef Jančok SAVARNA). Zo strany tejto fyzickej osoby

bola podaná žaloba na Krajský súd v Prešove. Súdne konanie bolo už priamo na ústnom pojednávaní dva krát odročené a doposiaľ nebolo ukončené.

V decembri roku 2011 bola pre organizáciu Opálové bane Libanka s.r.o. povolená úradom banská činnosť – otváрка, príprava a dobývanie na halde Viliam. Odvolanie podali dve organizácie Opálové bane Dubník a.s. a Jozef Jančok, SAVARNA. Rozhodnutie bolo potvrdené HBÚ. V roku 2012 bola pre organizáciu Opálové bane Libanka s.r.o. povolená aj ďalšia banská činnosť – zabezpečovanie a likvidácia starých banských diel na lokalite Libanka v dobývacom priestore „Červenica“. Na základe skutočnosti, že v odvolacom konaní HBÚ zrušil rozhodnutie úradu o zistení, že organizácia Opálové bane Dubník a.s. nie je v tejto veci účastníkom konania, úrad zaslal vydané povolenie zabezpečovania a likvidácie starých banských diel aj tejto organizácii. Proti obidvom rozhodnutiam o povolení banskej činnosti boli podané žaloby na Krajský súd v Prešove. Krajský súd v Prešove obidve žaloby zamietol. Organizácii Opálové bane Libanka, s.r.o. bola povolená aj ďalšia banská činnosť – sprístupňovanie starých banských diel na iné účely a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave. Proti tomuto rozhodnutiu sa odvolala organizácia Opálové bane Dubník a.s. Toto rozhodnutie bolo potvrdené v odvolacom konaní HBÚ. Zo strany organizácie Opálové bane Dubník a.s. bola podaná žaloba na Krajský súd v Prešove. Návrhu žalobcu bolo vyhovie.

Po vyhlásení konkurzu na organizáciu SOLIVARY akciová spoločnosť Prešov ešte v júni 2009 bolo potrebné riešiť aj ďalšie zaistenie bezpečnosti na lúhovacom poli v dobývacom priestore „Prešov I - Solivary“, kde prebiehala ťažba soli. Úrad rozhodnutím nariadil potrebné opatrenia. Následne táto organizácia podala žiadosť o zabezpečenie tohto lúhovacieho poľa. Zabezpečenie podľa povolenia a overeného plánu bolo ukončené v novembri 2010. Dobývanie soli sa v roku 2010 a 2011 už nevykonávalo. V priebehu roka 2011 v lúhovacom poli došlo ku poškodeniu a krádeži uzáverov na sondách. Úrad túto skutočnosť niekoľkokrát preveroval a nariadil ďalšie opatrenia aj za spolusúčinnosti Obvodného oddelenia PZ v Prešove. Polícia tieto činy zaklasifikovala ako priestupky a postúpila Obvodnému úradu, odboru všeobecnej vnútornej správy v Prešove. Následne organizácia KOLIFAKTOR s.r.o. (prvý majiteľ zariadení a vrtov) ešte vykonala zabezpečovacie práce a uzavrela poškodené vrty. Stav v lúhovacom poli vo februári 2012 bol ešte v poriadku. V dôsledku poškodzovania vrtov opätovne začala soľanka vytekať do okolitého terénu. Opätovne úrad v súčinnosti s políciou a Obvodným úradom životného prostredia v Prešove vykonal v tomto lúhovacom poli šetrenie. Na nepriaznivý stav boli opätovne upozornené dotknuté orgány štátnej správy vrátane Ministerstva hospodárstva SR. Úrad rozhodnutím nariadil opatrenia za účelom zabezpečenia ochrany všeobecných záujmov priamo organizácii Rudné bane, štátny podnik. Toto rozhodnutie úradu o nariadení opatrení bolo v odvolacom konaní potvrdené HBÚ. Organizácia Rudné bane štátny podnik podala proti týmto rozhodnutiam návrh na vydanie protestu prokurátora. Prokurátor tomuto protestu vyhovel. Avšak stav v dobývacom priestore „Prešov I –Solivary“ zostal nezmenený.

Na bani Bankov vo veci povolenia banskej činnosti na základe rozhodnutia Okresného úradu Košice, odboru starostlivosti o životné prostredie vydaného

v zisťovacom konaní, že v danom prípade nie je potrebné vykonať povinné hodnotenie, úrad povoľovacie konanie v tejto veci viedol bez účasti "dotknutej verejnosti", ktorá bola definovaná § 3 písm. s) a t) novely zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá bola vydaná pod č. 314/2014 Z.z. V roku 2016 túto skutočnosť úradu začal vytykať Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny v Košiciach uplatnením námietok a pre svoje dôvody uplatnil obsah vyjadrenia vydaného príslušným orgánom ochrany prírody podľa § 9 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Tento orgán zrejme pre úplnosť vo svojom vyjadrení vymenoval všetky chránené územia a biotopy, ktoré sa nachádzajú v okolí bane Bankov. Túto skutočnosť využil vyššie uvedený zväz ochrancov prírody a upozornil na to, že do povoľovacieho konania mala byť v tomto prípade prizvaná aj dotknutá verejnosť. Úrad danú vec posúdil tak, že v danom prípade neboli naplnené podmienky pre povinné hodnotenie, zisťovacie konanie bolo negatívne a povoľovala sa len banská činnosť v podzemí, nie na povrchu (bez úpravy a zušľachtovania wydobytého nerastu), a z týchto dôvodov nebolo potrebné pri povoľovaní banskej činnosti zabezpečiť účasť tejto verejnosti v povoľovacom procese.

Za účelom získania nerastu z ložiska boli v roku 2016 na bani Bankov povolené aj trhacie práce, ktoré boli zrealizované iba jediným odstrelom na pripravenom pracovisku. Túto skutočnosť vyššie uvedený Slovenský zväz ochrancov prírody tiež úradu vytkol. Vec bola úradom odborne vysvetlená s dôrazom na tú skutočnosť, že v danom prípade povolením trhacích prác nebude nikto cudzí ohrozený.

OBÚ v Prievidzi

OBÚ v Prievidzi v súvislosti s plnením úloh hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy, v aplikačnej praxi zistil vo viacerých prípadoch nejasnosti, súvisiace s povoľovaním banskej činnosti – likvidácia banských diel a lomov, pri ktorej sa majú použiť odpady na vyplnenie wydobytých priestorov.

V tejto súvislosti OBÚ v roku 2016 riešil žiadosť organizácie organizácie DOLMIT, s.r.o., Nová ulica 484/5, 972 42 Lehota pod Vtáčnikom, IČO 47 085 771 o povolenie banskej činnosti, otvárka, príprava a dobývanie výhradného ložiska dolomitov a vápencov v dobývacom priestore Trenčianske Mitice I., na pozemku C-KN parcelné číslo 3413, nachádzajúcom sa v katastrálnom území Trenčianske Mitice. Podľa „Plánu otvárk, prípravy a dobývania výhradného ložiska dolomitov a vápencov v dobývacom priestore Trenčianske Mitice I. – lom Skaličky“, z mája 2015 (ďalej len „POPD“) organizácia plánuje vykonávať banskú činnosť na časti pozemku C-KN parcelné číslo 3413, ktorá má rozlohu 3,26 ha, s priemernou výškou ročnej ťažby 40 000 t/rok (maximálne 95 000 t/rok), čo je preukázané vyznačením „Ohraničenie plánovanej banskej činnosti“ v katastrálnej mape z 10.08.2015. Postavenia účastníka v tomto správnom konaní sa domáhala fyzická osoba Filip Fodrek, Rožňové Mitice 43, 913 22 Trenčianske Mitice. OBÚ v Prievidzi rozhodnutím č. 37-37-1/2016 z 16.01.2016 rozhodol, že Filip Fodrek, Rožňové Mitice 43, 913 22 Trenčianske Mitice nie je účastníkom konania o povolenie banskej činnosti, otvárka, príprava a dobývanie výhradného ložiska dolomitov a vápencov v dobývacom

priestore Trenčianske Mitice I., na pozemku C-KN parcelné číslo 3413, nachádzajúcim sa v katastrálnom území Trenčianske Mitice Filip Fodrek sa proti rozhodnutiu OBÚ v Prievidzi odvolal. HBÚ v odvolacom konaní rozhodnutím č. 354-549/2016 z 04.05.2016 napadnuté rozhodnutie potvrdil a odvolanie zamietol. Filip Fodrek, Rožňové Mitice 43, 913 22 Trenčianske Mitice podal podnet na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave (MŽP SR) zo dňa 10.02.2016, na základe ktorého začalo konanie podľa § 19 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) konanie vo veci posudzovania vplyvov na životné prostredie navrhovanej činnosti „Dobývací priestor Trenčianske Mitice I – lom Skaličky“ navrhovateľa DOLMIT, s.r.o., Soblahovská 1118/63, 911 01 Trenčín. Napriek tomu, že podľa POPD plánuje sa vykonávať banskú činnosť na časti pozemku C-KN parcelné číslo 3413, ktorá má rozlohu 3,26 ha, s priemernou výškou ročnej ťažby 40 000 t/rok (maximálne 95 000 t/rok) MŽP SR rozhodnutím č. 4047/2016-17/jm z 20.1.2017 rozhodlo, že navrhovaná činnosť sa bude posudzovať podľa zákona. MŽP SR to odôvodnilo tým, že cit: *„Napriek zjavnej snahe navrhovateľa vysporiadať sa s pripomienkami a obavami verejnosti ale vzhľadom na zraniteľnosť dotknutého územia, blízkosť zastavaného územia obce a zásadu predbežnej opatrnosti MŽP SR rozhodlo o potrebe posudzovania vplyvov na životné prostredie“*. Pritom dôvodom na posudzovanie vplyvov na životné prostredie navrhovanej banskej činnosti podľa POPD je najmä obava Filipa Fodreka z dopravy vydobitej a upravenej suroviny, ktorá je plánovaná cez zastavané územie obce po ceste III/1862 s napojením sa na cestu I/9. Dopravný prístup do lomu a trasa prepravy vydobitej suroviny z lomu nie je predmetom povoľovanej činnosti. S týmto názorom sa stotožnil aj Krajský súd v Košiciach v rozsudku sp. zn. 6S/91/2011 – 48 z 19. januára 2012 cit.: *„Pokiaľ sa žalobca považuje za takú fyzickú osobu, ktorej práva a právom chránené záujmy môžu byť povolením banskej činnosti dotknuté prepravou vydobytého materiálu, tak podľa názoru súdu povolením banskej činnosti práva alebo právom chránené záujmy žalobcu nemôžu byť v žiadnom prípade dotknuté, keďže preprava vyťaženého nerastu, ktorý je tovarom, nie je súčasťou banskej činnosti, ktorou sa rozumie otvárika, príprava a dobývanie výhradného ložiska, ktorá činnosť je predmetom rozhodovania žalovaného.“* Cit. rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdil Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 2Sžp/10/2012 z 21. novembra 2012, keď sa stotožnil s názorom, že preprava vydobytého nerastu nie je súčasťou banskej činnosti.

Táto skutočnosť vzbudzuje vážne výhrady zo strany OBÚ v Prievidzi, že povinné posudzovanie vplyvov na životné prostredie navrhovaných banských činností (otvárika, prípravy a dobývanie výhradných ložísk) ako aj činnosti vykonávanej banským spôsobom (dobývanie ložísk nevyhradených nerastov) vyvolané z dôvodu „posudzovania obavy akejkoľvek fyzickej osoby z dopravy vydobitej a upravenej suroviny mimo územie dobývacieho priestoru (lomu)“ zavedie precedens v tejto veci. Proces povoľovania banskej činnosti resp. činnosti vykonávanej banským spôsobom sa stane týmto značne komplikovaným, zdĺhavým a možno aj neuskutočniteľným z hľadiska dosiahnutia pozitívneho výsledku.

OBÚ v Spišskej Novej Vsi

Na OBÚ v Spišskej Novej Vsi v roku 2016 nabehol do elektronického informačného systému pre evidenciu poplatkov, ktorý bude slúžiť na štatisticky presné a okamžité údaje o vybratých správnych a súdnych poplatkoch. V rámci prechodu na evidenciu správnych poplatkov cez Modul správy poplatkov sa uskutočnilo interaktívne školenie prostredníctvom aplikácie Slovenskej pošty na internete.

Pre MH SR Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi spracovával podklady pre konanie o sprístupnenie starého banského diela – štôlne „Jozef“ v Gelnici.

V rámci arbitrážneho konania vo veci zmarených investícií v dobývacom priestore „Gemerská Poloma“ bola spolu s HBÚ poskytnutá súčinnosť s MF SR, ktoré v arbitrážnom spore zastupuje Slovenskú republiku.

Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi, ako orgán hlavného dozoru aktívne vystupoval vo veci posudzovania projektovej dokumentácie pre povolenie výstavby úpravárenského komplexu na spracovanie mastencovej suroviny v Gemerskej Polome.

V roku 2016 sa Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi aktívne zapájal do práce odbornej komisie na riešenie problematiky vyrúbaných priestorov a stability tzv. Mikovského klobúka v organizácii SMZ, a.s. Jelšava v spolupráci s Fakultou BERG TU Košice.

Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi na základe plnenia úloh z porady predsedov OBÚ SR spracoval návrh smernice, ktorou sa upresňuje postup obvodných banských úradov pri výberových konaniach o prevod dobývacieho priestoru pri nečinnosti organizácie podľa § 27a zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.

Koncom roka bol na Obvodnom banskom úrade v Spišskej Novej Vsi inštalovaný nový program za účelom elektronického spracovávania prijatej a odoslanej pošty – elektronická registratúrna kniha.

5. Vývoj ťažby nerastných surovín

V oblasti ťažby nerastných surovín možno konštatovať, že ťažba dosiahla úroveň necelých 40 miliónov ton (39 098,9 kt) t.j., že - bola vyššia o 2,33 mil. ton, ako je priemer za posledné 4 roky.

Oblasť ťažby hnedého uhlia a lignitu má postupne mierne klesajúci trend. Výška ťažby sa odvíja od spotreby uhlia na výrobu elektrickej energie, ktorá je zakotvená v uznesení vlády z 10. júla 2013 č. 381/2013 – návrh programov vytvárania nových pracovných miest v regióne Horná Nitra v spolupráci s HBP, a.s. Prievidza do roku 2030. Producentom uhlia a lignitu sú výlučne Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. (Baňa Dolina, a.s., Veľký Krťš ukončila ťažbu v roku 2015), ako najväčší zamestnávateľ v SR v oblasti baníctva (4 100 zamestnancov). V posledných rokoch sa výšku ťažby darí zabezpečovať na úrovni cca 2 mil. ton ročne.

Tak isto ako pri ťažbe uhlia, pokles ťažby súvisiaci hlavne s odbytom a ekonomikou ťažby možno pozorovať pri dobývaní rúd a magnezitu. V oboch prípadoch sa jedná o ťažbu podzemným spôsobom.

Z uvedenej tabuľky je zrejmý nárast komodít vstupujúcich do stavebnej výroby, ktorý odráža za posledné dva roky hlavne nárast výstavby ciest a celkový rozvoj hospodárstva.

Z tabuľky je tak isto vidieť nárast ťažby u nerudných surovín, (ostatné suroviny - dolomity, bentonity, zeolity, íly, kaolíny, perlit, mastenec a iné), ktorý má dlhodobú tendenciu postupného zvyšovania.

Celkové množstvo vydobytých nerastov

Nerast	Merná jednotka	2012	2013	2014	2015	2016
Hnedé uhlie a lignit	kt	2 093,80	2 275,33	2 078,96	1 939,33	1 956,51
Ropa vrátane gazolínu	kt	15,20	13,31	11,74	12,01	9,07
Zemný plyn	tis. m ³	97 846,00	100 382,00	91 070,00	90 594,75	92 725,10
Rudy	kt	63,81	63,24	42,39	43,63	45,30
Magnezit	kt	1 008,46	933,20	887,50	878,40	683,40
Soľ	kt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stavebný kameň	kt	12 076,80	11 826,56	14 339,20	18 290,40	15 607,40
Štrkopiesky a piesky	kt	10 170,70	8 997,02	9 956,41	10 518,18	9 440,76
Tehliarske suroviny	kt	455,30	184,54	318,00	447,10	507,80
Vápence a cementárske suroviny	kt	2 293,30	2 163,60	2 436,50	3 320,00	3 366,80
Vápence pre špeciálne účely	kt	1 386,80	984,60	1 135,80	1 087,20	1 261,90
Vápenec vysokopercentný	kt	3 455,00	3 416,60	3 762,50	4 390,00	4 112,60
Ostatné suroviny	kt (podzemie)	90,50	69,90	88,80	87,10	76,10
	kt (povrch)	1 799,60	1 635,40	1 716,70	1 854,40	2 040,25
SPOLU	kt	34 894,1	32 550,0	36 762,8	42 857,0	39 098,9

6. Bezpečnosť práce a ochrana zdravia pri práci

Vývoj pracovnej úrazovosti je odrazom úrovne pracovných podmienok, stavu a kvality zamestnancov, ich zodpovedného prístupu k plneniu si svojich pracovných povinností, dôslednosti riadiacich a kontrolných zložiek v organizácii, ako aj rizika práce v podzemných prevádzkach uhoľných a neuhoľných baní, kde došlo v sledovanom období k prevažnému počtu registrovaných pracovných úrazov.

Prioritou HBÚ a OBÚ SR v oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci je zabezpečenie podmienok výkonu činností bez zaznamenania smrteľných pracovných úrazov, maximálneho možného zníženia závažných pracovných úrazov a mimoriadnych udalostí.

Vývoj pracovnej úrazovosti v hodnotenom období možno, v absolútnych číslach považovať za ustálený. Z hľadiska závažnosti v nadväznosti na hlavný cieľ a prioritu znižovania smrteľných úrazov a úrazov so závažným porušením zdravia možno konštatovať, že v roku 2016 nebol zaznamenaný žiadny smrteľný pracovný úraz a len 2 závažné pracovné úrazy (podrobné informácie z oblasti BOZP sú uvedené v „správe o stave bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vývoji pracovnej úrazovosti, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce v SR za oblasť hlavného dozoru štátnej banskej správy SR za rok 2016“).

Je to odrazom vykonávanej prevencie, kontrolnej a najmä inšpekčnej činnosti. Problémom stále ostáva absencia odborne spôsobilých zamestnancov, kedy na vykonávanie predpísaných funkcií organizácie neurčili odborne spôsobilého zamestnanca. Neodborné riadenie činností má za následok nevykonávanie predpísaných prehliadok pracovísk a kontrol dodržiavania predpisov a prevádzkovej dokumentácie, nedodržiavanie rozsahu a lehôt prehliadok elektrických zariadení a nezaznamenávanie výsledkov prehliadok predpísaným spôsobom ako aj ostatné nedostatky zistené v prevádzkovej dokumentácii, najmä nesprávne zaradenie elektrických spotrebičov a elektrického ručného náradia do príslušnej kategórie a zodpovedajúcej lehoty revízie. Podľa poznatkov získaných pri kontrolnej činnosti tieto zistené nedostatky vyplývajú najmä z kumulovania funkcií, ktoré je dôsledkom úsporných opatrení.

Aj v uplynulom roku sa potvrdilo, že väčšina zistených nedostatkov v oblasti bezpečnosti práce a prevádzky vyplýva z nedostatočnej praxe, ako aj nedostatočného odborného vzdelania zamestnancov, ktorí predmetnú činnosť vykonávajú. Toto tvrdenie je podložené vývojom príčin pracovných úrazov, kde jednoznačne prevažujú skupina 12. - Nedostatok osobných predpokladov na riadny pracovný výkon (122 registrovaných pracovných úrazov – ďalej len „RPÚ“), čo je teda príčinou viac ako 50 % úrazov. Ďalšou majoritnou príčinou RPÚ je skupina 8. - Používanie nebezpečných postupov alebo spôsobov práce vrátane konania bez oprávnenia. Z tejto príčiny vzniklo v roku 2016 - 77 RPÚ, čo predstavuje viac ako

33%. Môžeme teda konštatovať, že dve skupiny sú príčinou viac ako 83% z celkového počtu RPÚ.

Z pohľadu skupín zdrojov pracovných úrazov jednoznačne prevažuje skupina V. – Materiál, bremená, predmety (113 RPÚ). Druhým najčastejším zdrojom úrazov bola skupina IV. - „Pracovné, prípadne cestné dopravné priestory, ako zdroje pádu osôb“ (73 RPÚ). Ak zhrnieme všetky pracovné úrazy v týchto dvoch skupinách zdrojov pracovných úrazov zistíme, že tieto zdroje predstavujú takmer 80 % všetkých pracovných úrazov.

Vývoj pracovnej úrazovosti v hodnotenom období v absolútnych číslach možno v porovnaní s predchádzajúcim obdobím považovať za obdobný. Celkový trend vo vývoji pracovnej úrazovosti je v posledných rokoch priaznivý. Rok 2016 považujeme v stave pracovných úrazov za najlepší hlavne z dôvodu, že nebol zaznamenaný žiadny smrteľný PÚ a len dva závažné PÚ.

V číslach RPÚ sa totiž pracovná úrazovosť udržala na obdobnej úrovni ako v predchádzajúcom roku. V hodnotenom období bolo zaznamenaných 233 všetkých RPÚ, oproti predchádzajúcemu roku, keď bolo zaznamenaných celkovo 222 RPÚ. V roku 2015 to bol jeden smrteľný PÚ a 3 závažné PÚ.

Pokiaľ ide o sledovanie úrazovosti podľa miesta vzniku RPÚ na povrchu a v podzemí, faktom je, že drvivá väčšina pracovných úrazov sa stane v podzemí, najmä na uhoľných baniach. V sledovanom období sa v podzemí stalo 182 RPÚ a na povrchu 51 RPÚ. Rok predtým to bolo 172 RPÚ v podzemí a 50 RPÚ na povrchu.

V hodnotenom období podliehalo výkonu hlavného dozoru 11 690 zamestnancov (podľa podkladov k správe o činnosti Hlavného banského úradu a obvodných banských úradov za rok 2016). Z vyššie uvedeného počtu RPÚ, t.j. 233, potom vyplýva, že ukazovateľ pracovnej úrazovosti za hodnotené obdobie je 1,99. To predstavuje oproti predchádzajúcemu roku, kedy bol ukazovateľ pracovnej úrazovosti 1,84, tiež ustálený stav.

V porovnaní s celorepublikovými hodnotami je to stále vysoká hodnota, neporovnateľné sú však neodstrániteľné riziká spojené s prácou v podzemí. V prípade, že by sme hodnotili len RPÚ na povrchu, ukazovateľ pracovnej úrazovosti by bol 0,43, čo je porovnateľná hodnota s celorepublikovým priemerom.

Na Hlavný banský úrad bolo doručených 41 oznámení o nových chorobách z povolania. Jednoznačne najviac chorôb z povolania je stále spôsobovaných jednostranným zaťažením a potom vibráciami.

V nasledovnej tabuľke sú uvedené počty úrazov v členení podľa jednotlivých druhov ťažených nerastov za posledných 5 rokov.

Pri dobývaní	Rok	Pracovné úrazy		
		registrované	z toho	
			smrteľné	s ťažkou ujmovou na zdraví
uhlia	2012	219	1	1
	2013	203	1	2
	2014	173	0	2
	2015	148	0	2
	2016	145	0	2
rúd	2012	7	0	0
	2013	9	0	0
	2014	10	0	0
	2015	9	0	0
	2016	3	0	0
magnezitu	2012	25	1	1
	2013	20	0	0
	2014	18	0	0
	2015	12	0	0
	2016	21	0	0
stavebného kameňa	2012	7	0	0
	2013	5	0	1
	2014	6	0	1
	2015	3	1	0
	2016	6	0	0
štrkopieskov a pieskov	2012	4	0	0
	2013	0	0	0
	2014	1	0	0
	2015	2	0	0
	2016	6	0	0
ostatných nerastov	2012	3	0	0
	2013	7	0	0
	2014	7	0	0
	2015	10	0	0
	2016	10	0	0
SPOLU pri dobývaní	2012	240	1	3
	2013	217	0	3
	2014	189	1	2
	2015	192	1	2
	2016	192	0	2
Iné dozorované organizácie*	2012	9	0	0
	2013	11	1	3
	2014	3	0	0
	2015	30	0	1
	2016	41	0	0
CELKOM	2012	228	1	6
	2013	192	1	2
	2014	222	1	3
	2015	222	1	3
	2016	233	0	2

Pri vyšetrovaní závažných pracovných úrazov a havárií boli vyhotovené podrobné zápisnice z vyšetrovania, ako aj odborné posudky o výsledkoch vyšetrovania. V priebehu vyšetrovania vedúci vyšetrovania už na základe predbežných zistení na mieste nariaďovali vykonanie nevyhnutných opatrení na odstránenie nedostatkov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky. Na základe výsledkov vyšetrovania boli prijaté opatrenia na zabránenie vzniku obdobných úrazov alebo havárií.

V sledovanom období došlo k dvom pracovným úrazom so závažným poškodením zdravia a jednej mimoriadnej udalosti.

- V organizácii MATRIX SLOVAKIA, s.r.o., Spišská Nová Ves v DP Čierne Kľačany dňa 23.11.2016, keď pri výkone trhacích prác veľkého rozsahu rozpojená hornina zasiahla a poranila hlavu postihnutého. Na Klinike úrazovej chirurgie a ortopédie Fakultnej nemocnice Nitra bolo postihnutému diagnostikované tiež krvácanie nad a pod mozgový obal s ohrozením mozgu a ošetrojúcim lekárom bolo označené ako vážna porucha zdravia. Vyšetrovanie tohto závažného pracovného úrazu pokračuje v roku 2017.
- Dňa 06.12.2016 došlo k závažnému pracovnému úrazu v podzemí organizácie HBP, a.s. Baňa Cigeľ, v chodbe 270 241-10. Pri doprave častí sekcií mechanizovanej výstuže MHW 5000, k montovanému stenovému porubu 270 041-70, došlo k zachyteniu ruky zamestnanca a pritlačeniu dlane a k amputácii 1. a 2. prsta na ľavej ruke.
- V DP Gbely III v organizácii Hornonitrianske bane Prievidza, a.s., ťažobný úsek baňa Čáry dňa 20.11.2016 v podzemí bane vznikla nebezpečná udalosť. V rannej zmene o 11,30 hod. došlo podľa hlásenia na úrad v chodbe 109 607 k poruche vysokotlakovej časti mazacieho systému strojného zariadenia závesnej lokomotívy s typovým označením IMM 80TD. Pri tejto poruche došlo k zadymeniu banského diela. Vodič lokomotívy ihneď odstavil prívod nafty do systému a lokomotívu vypol. Prvotnou príčinou zadymenia (vzniku aerosólu) bolo prasknutie gumovej hadice, ktorá nebola upevnená a odierala sa o ostrý spodok vzduchového filtra. Sekundárnou príčinou zadymenia bolo, že po zastavení prívodu nafty dieselový agregát činnosť neukončil, ďalej nasával aerosol tlakového oleja z motorového priestoru, ktorý zabezpečil kontinuálny chod motora a nedokonalým spaľovaním produkoval plynové splodiny, ktoré unikali cez výfukové potrubie do banského ovzdušia ovetrávaného separátnym vetraním. Po spotrebovaní aerosolu v motorovom priestore motor činnosť cca po 10 minútach po vypnutí prívodu nafty ukončil (nekontrolovaný chod dieselového agregátu). Zamestnanci bane na výdušnej strane od miesta nebezpečnej udalosti boli odvolaní do vŕťažných vetrov k trafostanici TB5.1. Celkove bolo odvolaných 25 zamestnancov.

Okrem vyšetrovania príčin závažných pracovných úrazov a havárie sa OBÚ, ako aj HBÚ zaoberali hláseniami aj ostatných registrovaných pracovných úrazov za účelom vysledovania príčin ich vzniku, ako aj efektívnosti opatrení nariadených organizáciami na zamedzenie možnosti ich opakovania. Hodnotenie úrazovosti, príčin a zdrojov pracovných úrazov je predmetom pravidelných štvrtročných porád predsedov banských úradov a vedúcich oddelení HBÚ.

7. Baníctvo a životné prostredie

Dobývanie ložísk nerastných surovín, ako každá ľudská činnosť má vplyv na životné prostredie. Vykonáva sa podzemným alebo povrchovým spôsobom s použitím dobývacích metód a technológií. Najdôležitejšími faktormi, ktoré podmieňujú výber dobývacej metódy sú geologické a bansko-technické podmienky dobývania ložiska nerastných surovín a vplyv vybranej metódy na životné prostredie, prírodu a krajinu nachádzajúcu sa bezprostredne v okolí ložiska.

Preto už v procese povoľovania banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom OBÚ usmerňujú organizácie tak, aby dobývacie metódy navrhovali s prihliadnutím na tieto skutočnosti pri súčasnom zaistení bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti prevádzky a racionálneho využívania ložísk nerastných surovín. Zásahom do životného prostredia nie je len dobývanie ložísk nerastných surovín. Technologický proces úpravy a zušľachtovania wydobytého nerastu prináša so sebou vznik ďalších ekologických záťaží na životné prostredie. Táto činnosť je charakterizovaná aj vznikom odvalov, výsypiek a odkalísk, ktoré môžu byť príčinou zmien v konfigurácii krajiny, s dopadom na flóru a faunu v oblasti.

Ochrana životného prostredia pri vykonávaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom je zabezpečená už pri jej povoľovaní, nakoľko ku každému povoleniu týchto činností sa vyžaduje vyjadrenie alebo súhlas orgánu ochrany prírody podľa § 9, resp. § 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zámery na otvorenie veľkých ťažobných lokalít (napr. pri dobývaní štrkov a pieskov presahujúcich plošný záber 10 ha alebo objem ročnej ťažby viac ako 200 000 ton), alebo zámery na dobývanie určitých nerastov (ako napr. zemný plyn pri objeme dennej ťažby presahujúcej 50 000 m³) podliehajú povinnému hodnoteniu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Banské úrady sledujú priebežne vývoj situácie súvisiacej s prehodnocovaním území sústavy NATURA 2000 – chránených vtáčích území a území európskeho významu, ktorou sa má vyriešiť kolízny stav tejto sústavy s inými chránenými záujmami podľa platnej legislatívy SR.

Územné plánovanie

Povinnosti pri ochrane nerastného bohatstva vyplývajúce z banského zákona si OBÚ plnili na dvoch úsekoch, a to pri územnoplánovacej činnosti a pri činnosti súvisiacej s určovaním chránených ložiskových území, ktoré zaisťujú územnú ochranu výhradných ložísk proti znemožneniu alebo sťaženiu ich využitia v budúcnosti.

Za sledované obdobie úrady vydávali záväzné stanoviská a vyjadrenia k územným plánom obcí, miest a vyšších územných celkov a k iným projektom, k návrhom prieskumných území, k iným zámerom na ploche chráneného ložiskového územia alebo chráneného územia pre osobitné zásahy do zemskej kôry a ku konaniam iných orgánov štátnej správy.

Odvaly a odkaliská

Od roku 2009 vstúpili do platnosti ustanovenia nového zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý upravuje práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov zodpovedných za nakladanie s ťažobným odpadom vrátane dočasného skladovania takéhoto odpadu, počas prevádzkovania úložiska i po jeho pri nakladaní s ťažobným odpadom, úlohy orgánov štátnej správy pri nakladaní s ťažobným odpadom a zodpovednosť za porušenie povinností podľa tohto zákona.

V roku 2016 bolo v pôsobnosti OBÚ evidovaných celkom 99 odvalov, z nich 73 je v DP (57 činných a 16 nečinných) a 26 mimo DP (25 činných a 1 nečinné). Odvaly zabierajú plochu 238,83 ha. Najväčšie sú odvaly na Bani Handlová a na bani Jelšava.

Ďalej bolo ku koncu hodnoteného obdobia evidovaných celkom 29 odkalísk, z nich je 13 v DP (9 činných a 4 nečinné) a 17 mimo DP (12 činných a 4 nečinné). Odkaliská zabierajú plochu 120 ha. Najväčším činným odkaliskom je odkalisko organizácie SMZ a.s. Jelšava, ktoré je mimo DP Jelšava a zabiera plochu 26 ha.

OBÚ, ako prvostupňové orgány výkonu štátnej správy podľa zákona č. 514/2008 Z. z. vykonávajú štátny dozor nad plnením požiadaviek a povinnosti prevádzkovateľov úložísk ťažobných odpadov ustanovených zákonom č. 514/2008 Z. z. a rozhodnutiami vydanými na jeho základe.

Pri vykonávaní štátneho dozoru spolupracovali s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, sekciou geológie a prírodných zdrojov, odborom environmentálnej geológie a vo vzájomnej súčinnosti vykonávali účelové kontroly na úložiskách ťažobných odpadov kategórie A a B zamerané na vykonávanie pravidelného monitoringu a kontrol a na prevenciu závažných prevádzkových nehôd v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2008 Z. z.

V minulom roku HBÚ a príslušné OBÚ s MŽP SR spolupracovali pri vykonávaní kontrol v ťažobných organizáciách podľa plánu kontrolnej činnosti na rok 2016, ktorý bol prijatý na koordinačnej rade zástupcami štátnej správy na úseku nakladania s ťažobným odpadom.

Celkom v roku 2016 sa takto vykonali koordinované kontroly štátneho dozoru u 16 prevádzkovateľov na 18 úložiskách. K problematike ťažobných odpadov v roku 2016 boli zorganizované dve pracovné stretnutia. Prvé bolo venované informačnému systému a druhé príprave kontrolnej činnosti na rok 2017.

V hodnotenom období neboli na OBÚ podľa § 10 ods. 6 písm. c) a písm. d) zákona č. 514/2008 Z. z. v súvislosti s ukladaním odpadov z ťažobného priemyslu nahlásené udalosti ktoré by mohli ovplyvniť stabilitu úložiska, alebo závažne negatívne environmentálne vplyvy, ktoré by sa zistili monitoringom alebo kontrolou podľa § 10 ods.6 písm. a) zákona č. 514/2008 Z. z.

Údaje o úložiskách odpadov z ťažobnej činnosti sú dostupné aj na adrese: www.enviroportal.sk - položka „ODPADY“ – položka „Informačný systém ťažobných odpadov“, alebo na <http://charon.sazp.sk>.

Odkaliská

Banská prevádzka - závod		OBÚ	Prev.	V dobývacom priestore	Mimo DP	Plošný obsah [ha]	Úložisko kat. A / B
NAFTA	NAFTA a.s. DP Pozdišovce I - odkalisko Moravany	KE	N	1		3,30	B
Uhoľné bane	Baňa Cigeľ	PD	Č	1		4,63	B
			N	1		12,40	B
Rudné bane	Kremnica	BB	N		1	1,80	B
	Slovenská banská s.r.o., Hodruša - Hámre	BB	Č		1	4,55	B
	Pezinok - Rudné bane š.p. Banská Bystrica	BA	N	2		9,00	nezar.
	Slovinky	SN	N		1	12,71	
	Siderit s.r.o. Nižná Slaná	SN	N		1	8,90	A
	RIS, a.s. Sp.Nová Ves, Markušovce I	SN	Č	1		9,94	A
	Spolu		Č	1	1	14,49	
			N	2	3	32,41	
Magnezit	Meoptis a.s., Bratislava Baňa Bankov	KE	N		1	6,40	nezar.
	Jelšava	SN	Č		1	26,00	A
			N				
	Lubeník	SN	Č		1	0,65	B
			N				
	Spolu		Č		2	26,65	
		N		1	6,40		
Ostatné Ostatné - pokračovanie	Holcim Slovakia, a.s., Rohožník	PD	Č	1		0,60	B
	Kamenivo Slovakia a.s. Bytča - Hrabové	PD	Č	2		0,33	B
	Eurovia a. s., Žilina, Palúdzka	BB	Č		1	3,66	B
	Eurovia a. s., Žilina, Dubná Skala	BB	Č	1	2	1,00	B
	Bravur, s. r. o, Vrútky, Lipovec	BB	Č		1	1,00	B
	Lom Sokolec, s. r. o., Bzenica	BB	Č		1	1,10	B
	Holcim (Slovensko) a.s., Rohožník, prevádzka Orlov	SN	Č		1	0,65	B
	Carmeuse Slovakia, s.r.o., Lom Gombasek	SN	Č		2	1,85	B
	Štrkopiesky, s.r.o., Batizovce	SN	Č	1		7,66	B
	Sl.štrkopiesky, s.r.o., k.ú. Kočovce - Važiny	PD	Č		1	1,20	B
	SESTAV, s.r.o., Ilava DP Beluša I	PD	Č	1		0,25	B
	DP Dubnica nad Váhom	PD	Č	1		0,42	B
	Spolu		Č	7	9	19,72	-
	Celkom			Č	9	12	65,49
			N	4	4	54,51	

Poznámka: Č - činné odkaliská, N - nečinné odkaliská

Odvaly

Banská prevádzka - závod		OBÚ	Prevádzka	V DP	Mimo DP	Plošný záber	Uložené množstvo	Voľná kapacita	Úložisko
						[ha]	[tis. m³]	[tis. m³]	kat. A / B
Uhoľné bane	Bana Handlová	PD	Č	1		8,19	554,941	64,869	B
			N	5		44,75	8,693		nezar.
	Baňa Nováky	PD	Č	1		8,90	1482,197	151,316	B
			N						
	Baňa Cigel'	PD	Č	1		23,00	2379,575	8807,003	B
			N	3		14,75	1,27852		nezar.
	Baňa Dolina	BB	Č						
			N						uzavreté
	Baňa Čáry	BA	Č	1		0,20	0,56	3,675	B
			N	0	0	0,00	0,00	0,000	
Spolu		Č	4	0	40,29	4 417,27	9 026,863		
		N	8	0	59,50	9,97	0,000		
Rudné bane	Genes, a. s., Hnúšťa Mútnik II (MUTNIK)	SN	Č	2	0	0,48	17	2	B
			N						
Magnezit	Lubeník	SN	Č		4	14,96	1 155	288	B
			N						
	Jelšava	SN	Č	8	4	35,36	2 783	706	B
			N						
	Spolu			8	8	50,32	3 938,00	994,00	
N			0	0	0,00	0,00	0,00		
Ostatné SPOLU			Č	43	17	57,88	3206,00	3184,00	B
			N	8	1	30,36	64,00	25	B

Poznámka: Č - činné odvaly, N - nečinné odvaly

Revitalizácia plôch dotknutých ťažobnou činnosťou

Súčasný obdobia je charakteristické snahou o revitalizácie, o optimálne spojenie poľnohospodárskych, lesníckych a hydrologických spôsobov, ktoré už rešpektujú predpokladané budúce potreby územia.

V súvislosti s klimatickými zmenami sa v súčasnosti preferujú vhodné hydrologické rekultivácie, ktoré jednak kumulujú vodné zdroje a zároveň pomáhajú udržať biodiverzitu územia. Všetky aktivity organizácií súvisiace so znovuzužitkovaním plôch sa nachádzajú v správach o činnosti jednotlivých OBÚ zverejnených na stránke www.hbu.sk.

Ochrana povrchu

Ochranu povrchu riešia OBÚ už pri povoľovaní banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom. Na konanie sa prizývajú dotknuté orgány štátnej správy vo veciach ochrany životného prostredia, vôd, ovzdušia, ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesného pôdneho fondu, územného plánovania a pod. V podmienkach rozhodnutí o povolení činností sa zohľadňujú vznesené požiadavky dotknutých orgánov štátnej správy a oprávnené požiadavky účastníkov konania.

Najvýznamnejšie vplyvy poddolovania na povrch sú vzhľadom k rozsiahlej hlbínnej ťažbe uhlia v obvode pôsobnosti OBÚ v Prievidzi.

V tejto oblasti nedošlo v roku 2016 k podstatnejším zmenám. Pri postupnom povoľovaní na jednotlivých lokalitách sa riešia otázky súvisiace s poľnohospodárskym a lesným pôdnym fondom. V predkladaných plánoch OPD sú riešené aj otázky súvisiace s ochranou vodných zdrojov, životného prostredia a iných verejných záujmov chránených osobitnými predpismi. V ostatnej dobe je zložitejšie povoľovanie banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom v ochranných pásmach vodných zdrojov, v oblastiach výskytu biotopov chránených rastlín, resp. živočíchov a v chránených vtáčích územiach, kde orgány štátnej vodnej správy kladú prísnejšie podmienky.

Dôležité povrchové objekty sú proti negatívnym vplyvom hlbinného dobývania chránené ochrannými piliermi. Takto sú chránené zvislé úvodné banské diela uhoľných baní a iné dôležité objekty, napr. časť mesta Nováky, časť obce Koš, štátna cesta medzi Prievidzou a Novákmi, vrátane parovodu, železničná trať a pod. K dôležitým chráneným objektom patrí aj ochrana kúpeľného mesta Bojnice (ochrana termálnych prameňov).

Náhrada škôd spôsobených banskou činnosťou je vysporiadavaná priebežne v súlade s ustanoveniami § 36 a § 37 banského zákona s Dohodami o vysporiadaní škôd s jednotlivými účastníkmi konania, po ich preukázaní a uplatnení voči organizácii.

Za zmienku stojí organizácia SMZ, a.s. Jelšava, v obvode OBÚ Spišská nová Ves, ktorá dobývaciu metódu so zakladaním vyrúbaného priestoru využíva aj naďalej. Nahromadený materiál na odvaloch tak znovu nachádza cestu do podzemia.

V Obvode OBÚ Košice, v dobývacom priestore „Prešov I - Solivary“, v lúhovacom poli dochádza k výtoku soľanky do voľného priestoru na povrchu najmä v dôsledku devastačného poškodenia povrchového zariadenia vrto, resp. sond. Monitorovanie situácie a prehliadky v DP „Prešov I“ boli vykonávané organizáciou Rudné bane, š.p. do doby nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o proteste prokurátora, dňa 14.3.2016, vydané HBÚ, ktorým zrušil rozhodnutie úradu vydané Rudným baniam, š.p. Banská Bystrica, v ktorom bolo nariadené zabezpečiť monitorovanie situácie v dobývacom priestore a vykonávať prehliadku stavu vrto, resp. sond a zariadení lúhovacích polí a výsledky prehliadok zaznamenať do samostatnej knihy pochôdzok. Nie sú zabezpečené ústia jednotlivých vrto, nebola

označená a zabezpečená nebezpečná časť podrúbaného územia, neboli vykonané zabezpečovacie práce. Informovanie verejnosti bolo vykonané. Bolo vykonané iba označenie územia výstražnými značkami so zákazom vstupu, ktoré následne bolo zdevastované.

Pri povrchovom dobývaní ložísk ide v každom prípade o zásadný zásah do konfigurácie okolitej prírody a krajiny. Preto už v procese povoľovania banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom je kladený dôraz na príslušné kritéria ochrany prírody a krajiny. Tieto požiadavky sú uplatňované už pri určovaní DP, ale najmä pri samotnom povoľovaní banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom. Tu sa majú možnosť vyjadriť účastníci konania ako i dotknuté orgány štátnej správy na úseku ochrany prírody a krajiny. Predmetná dokumentácia, t.j. plán otvárky, prípravy a dobývania, plán zabezpečenia alebo plán likvidácie, musí riešiť okrem racionálneho a bezpečného využívania ložiska nerastu aj ochranu životného prostredia a tiež následné využívanie rekultivovaných plôch.

Pri spracovaní správy o činnosti HBÚ sa vychádzalo zo zdrojových údajov poskytnutých v správach o činnosti jednotlivých OBÚ SR a oddelení HBÚ.